

**UCHWAŁA Nr
RADY GMINY WIERZCHLAS
z dnia 2023r.**

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Gminie Wierzchlas na lata 2023 – 2028.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. w Dz. U. z 2023 r. poz. 40) w związku z art. 110 ust. 9 i 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021 r. poz. 2268, poz. 1981, poz. 2270, z 2022 r. poz. 1, poz. 66, poz. 1079, poz. 1692, poz. 1700, poz. 1967, poz. 2127, poz. 1812, poz. 2140 i poz. 2754), art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. 2021 r., poz. 1249) Rada Gminy Wierzchlas uchwała, co następuje:

§1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Wierzchlas na lata 2023 – 2028 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wierzchlas.

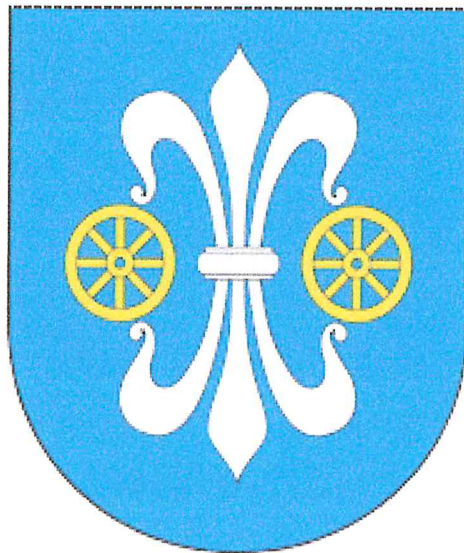
§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy Wierzchlas

Jacek Młynarczyk

Załącznik
do uchwały Nr
Rady Gminy Wierzchlas
z dnia

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie w Gminie Wierzchlas
na lata 2023 – 2028.**

Wstęp

Każdemu zapewnia się nietykalność osobistą i wolność osobistą”

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku

Rodzina to mała grupa społeczna, stanowiąca załóżek szerszej społeczności. Jest ona niepowtarzalnym środowiskiem kształtującym osobowość, poglądy, styl życia, system norm i wartości. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku w art. 18 i 71 wskazuje, że instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro, państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej, zwłaszcza poprzez udzielanie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej. Ważną rolę w rodzinie odgrywają relacje pomiędzy członkami, które winny być oparte na miłości i zrozumieniu. Niestety nie zawsze tak jest, czasem relacje wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc w rodzinie rodzi szkodliwe konsekwencje, jest źródłem lęku, bólu i poczucia bezsilności. Żaden człowiek nie powinien być narażony na przemoc w rodzinie, która ma swój szczególny wymiar, ponieważ to rodzina powinna, swym członkom, gwarantować bezpieczny i harmonijny rozwój kształtujący osobowość człowieka, system norm i wartości. Nie budzi wątpliwości fakt, że zadaniem państwa jest zatem ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, w tym zwłaszcza przed przemocą ze strony najbliższych. Zjawisko przemocy dotykające społeczność lokalną jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich rozwiązywanie powinno być wspólnym interesem uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji. Zintegrowanie wszelkich zasobów jednostek i organizacji do realizacji zadań daje szansę stworzenia jednolitej strategii wsparcia oraz podniesienia skuteczności udzielanej pomocy. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa zadania organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy. Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym opracowanie i realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych

i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą miejsc w ośrodkach wsparcia oraz tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Podstawową cechą działań podejmowanych w obszarze przemocy domowej powinno być szybkie reagowanie mające na celu przerwanie przemocy oraz szybka i skuteczna pomoc ofiarom. Powodzenie podejmowanych działań w dużej mierze zależy od współdziałania lokalnej społeczności oraz instytucji i organizacji zajmujących się zjawiskiem przemocy.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Wierzchlas na lata 2023-2028 przedstawia strategię działania obejmującą pomoc rodzinom doznającym przemocy, w celu zminimalizowania zjawiska przemocy w rodzinie, a także jego skutków w wymiarze indywidualnym oraz społecznym.

Rozdział I

1. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie.

Ze zjawiskiem przemocy możemy zetknąć się w różnych miejscach. Często dowiadujemy się o aktach przemocy w domach, w szkołach, na ulicy i wielu innych miejscach. Coraz głośniejsze są głosy mówiące o przemocy wśród nieletnich, o przemocy w rodzinach, o przemocy wobec dzieci. Zjawisko to ma, więc charakter interdyscyplinarny i leży ono w kręgu zainteresowania przedstawicieli różnych środowisk: pracowników socjalnych, policjantów, asystentów rodziny, psychologów, socjologów, prawników, innych. Rodzina winna być przecież opoką, schronieniem i wzorem.

Zwłaszcza dla jej najmłodszych członków, którzy z własnego domu rodzinnego wynoszą wzorce na swoje dalsze życie. Dzieci w takich sytuacjach cierpią najbardziej. Nie tylko, dlatego, że same są często ofiarami przemocy, ale także, dlatego, że przemoc, której doświadczyły lub widziały, zostawia w ich psychice trwałe ślady. Niestety, współcześnie dość często mówi się o wielu problemach i kryzysach w rodzinie dotyczących różnych form jej dysfunkcji. Łagodne dysfunkcje nie dyskredytują jeszcze rodziny, jeśli dysfunkcjonalność przekracza określone granice, zaczynają się poważne problemy emocjonalne, uzależnienia, współuzależnienia, zachowania autodestrukcyjne, zaburzenia osobowości oraz przemoc. Przyczyny stosowania przemocy mogą być różne. Mogą one wynikać z braku więzi emocjonalnych i brutalności w domu rodzinnym a także z frustracji, stresu, z zaburzeń psychicznych, z uzależnienia a także z ubóstwa. Ponadto przyczyn tego zjawiska można także dopatrywać się w tradycjach, zwyczajach i przekonaniach funkcjonujących w naszym społeczeństwie. Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem trudnym do ujawnienia w związku z tym, że osoby doświadczające przemocy boją się, wstydzą, często nie wierzą w skuteczność pomocy. Nie bez znaczenia jest fakt, że „ofiary” i „sprawcy” łączą bliskie więzi rodzinne i emocjonalne. Przemoc w rodzinie inaczej zwana przemocą domową może być przyczyną poważnych szkód osobistych, społecznych i zdrowotnych.

Zjawisko przemocy w rodzinie, ze względu na swoją złożoność, zasługuje na miano problemu interdyscyplinarnego i wymaga międzysektorowej ciągłej współpracy wielu instytucji i organizacji pośrednio lub bezpośrednio związanych z problematyką przemocy w rodzinie. Tylko podejmowanie wspólnych, systematycznych i ciągłych działań może w sposób skuteczny przyczynić się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie.

Gmina Wierzchlas podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy

w rodzinie, jednym z takich działań było powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego, w ramach którego funkcjonują grupy robocze. Pracownicy socjalni, policjanci, nauczyciele, kuratorzy, pracownicy ochrony zdrowia, pedagodzy szkolni odbywają szkolenia podnoszące kwalifikacje osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy. Pomimo licznych działań w dalszym ciągu zjawisko przemocy w rodzinie stanowi jeden z trudniejszych do rozwiązania problemów społecznych. Konieczne jest, zatem w dalszym ciągu systematyczne podnoszenie standardu usług adresowanych do osób doznających przemocy w rodzinie jak i stosujących przemoc. Również wskazana jest dalsza pomoc odpowiednich służb do realizacji profesjonalnych działań z zakresu przeciwdziałania temu zjawisku, a także działania w kierunku skutecznego pomagania osobom z obu tych grup. Ważna jest też stała edukacja społeczeństwa, mająca na celu zmianę świadomości w kwestii negatywnych i szkodliwych stereotypów na temat stosowania przemocy, jak też roli kobiety i mężczyzny w życiu rodzinnym i społecznym. W miarę potrzeb i zmiany sytuacji społecznej zadania i cele programu mogą ulec zmianom i udoskonaleniom.

Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie ma na celu ograniczenie na terenie gminy Wierzchlas skali problemu przemocy, zaś cele szczegółowe odnoszą się do całego systemu zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie.

2. Definicja przemocy.

Przemoc „to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody.”

3.Charakterystyka przemocy.

Przemoc charakteryzuje się tym, że:

- JEST INTENCJONALN

Przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary.

- SIŁY SĄ NIERÓWNOMIERNE

W relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą.

- NARUSZA PRAWA I PRAWA OSOBISTE

Sprawca wykorzystuje przewagę sił, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności cielesnej, godności, szacunku itd.)

- POWODUJE CIERPIENIE I BÓL

Sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ma mniejsze zdolności do samoobrony.

4. Rodzaje przemocy.

RODZAJE PRZEMOCY	KATALOG ZACHOWAŃ
Przemoc fizyczna	popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucenie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielenie koniecznej pomocy, inne...
Przemoc psychiczna	wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucenie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb, inne...
Przemoc seksualna	wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot, i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych kobiety, inne...
Przemoc ekonomiczna	odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwienie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspokojenie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, inne...
Zaniedbanie	to ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy czy powtarzający się, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu Karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 Kodeksu Karnego.

Art. 207. Znęcanie się nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy

§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 1a. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 lub 1a połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1–2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę i innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym programie.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Wierzchlas ma charakter długoterminowy. Jego działania obejmują lata 2023-2028.

W miarę potrzeb i sytuacji zadania Programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje, prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie postrzegania samej siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

Z uwagi na powyższe fakty konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społeczeństwa, dostarczając wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemami. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy. Program Przeciwdziałania Przemocy Gminy Wierzchlas ma charakter długofalowy.

Działania Programu obejmują lata 2023-2028. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

5. Społeczne stereotypy na temat przemocy.

W dyskursie publicznym dotyczącym przemocy pojawiło się wiele mitów i stereotypów na temat przemocy. Warto dementować poszczególne z nich, aby nie zaciemniały obrazu tego jednoznacznie negatywnego zjawiska społecznego.

Stereotyp 1. Przemoc zawsze wiąże się z nadużywaniem alkoholu – z ogólnopolskich statystyk policyjnych wynika, że 49% sprawców było pod wpływem alkoholu.

Stereotyp 2. Przemoc w rodzinie dotyczy rodzin w kryzysie, rodzin z kręgu wykluczenia społecznego, klientów pomocy społecznej – z badań wynika, że zjawisko przemocy nie jest związane z żadną określoną kategorią społeczną, niezależnie od np. poziomu wykształcenia, zarobków czy pozycji społecznej. Zatem przemoc pojawia się zarówno w rodzinach w kryzysie socjalnym, jak i wysoko funkcjonujących społecznie i zawodowo oraz dobrze uposażonych.

Stereotyp 3. Przemoc w rodzinie to sprawa prywatna, problem osobisty – Kodeks Karny definiuje przemoc jako przestępstwo, które ma negatywne konsekwencje społeczne. Ignorowanie problemu przemocy domowej może doprowadzić do powstania zjawiska spirali przemocy i jej eskalacji.

Koncepcja spirali przemocy mówi o tym, że zachowania agresywne mają tendencję do utrwalania się i nasilania pod wpływem wcześniejszych aktów przemocy.

Stereotyp 4. Prawdopodobieństwo doświadczenia przemocy ze strony obcego człowieka jest większe niż ze strony członka rodziny – liczba ofiar śmierci doznawanej z rąk bliskich jest znacznie większa niż ofiar wszystkich wypadków komunikacyjnych, chorób nowotworowych i zgonów z powodu chorób płuc i serca.

Stereotyp 5. Gdyby ofiara cierpiała, odeszłaby od sprawcy – to, że ofiary nie odchodzą od sprawcy wynika zwykle z ich zależności od sprawcy, z trudności mieszkaniowych, z przekonań odnośnie małżeństwa, z nacisków jakim są poddawane ofiary ze strony sprawcy, a także rodziny, kolegów sąsiadów.

Stereotyp 6. To był jednorazowy incydent, który się nie powtórzy – przemoc wobec członka rodziny rzadko jest jednorazowym incydentem. Zazwyczaj jest tylko pierwszym ogniwem w łańcuchu nasilającej się przemocy. Jeśli przemoc nie zostanie przerwana po pierwszym razie będzie następny i kolejny.

6. Adresaci programu

Program adresowany jest do rodzin i osób, które ze względu na przemoc w rodzinie wymagają wsparcia społecznego, osób stosujących przemoc w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie, osób zagrożonych przemocą, dzieci i młodzieży, przedstawicieli instytucji,

organizacji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy, społeczności lokalne.

II. ROZDZIAŁ DRUGI

1. Analiza problemów społecznych na terenie gminy Wierzchlas.

1.1. Procedura Niebieskiej Karty.

Głównym narzędziem służącym uruchomieniu działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest procedura Niebieskiej Karty. Może ona zostać zainicjowana przez Policję, Ośrodek Pomocy Społecznej Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe oraz placówki zdrowia. Dotyczy ona członków rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie. Co ważne, założenie Niebieskiej Karty nie jest równoznaczne ze złożeniem zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa. Nie stanowi też podstawy do wszczęcia postępowania karnego, ale w przypadku gdy ofiara zdecyduje się złożyć zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa, może ona zostać wykorzystana jako dowód procesowy.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" wprowadziło do procedury cztery rodzaje kart: A, B, C i D.

Niebieska Karta A – jest wypełniana przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia w przypadku podejrzenia, że w rodzinie występuje przemoc. Jej wypełnienie oznacza, że procedura mająca na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie została wszczęta. Niebieska Karta A zawiera dane osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, dane osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, ich adresy zamieszkania, formę przemocy w danej rodzinie, dane świadków przemocy. W kwestionariuszu znajdują się także różne pytania, np. od jak dawna zachowania przemocowe występują w rodzinie, czy osoba stosująca przemoc była już wcześniej za nią karana, czy nadużywa alkoholu lub innych środków odurzających. Wypełniona Karta powinna zawierać dane wszystkich członków rodziny, dane na temat stanu zdrowia osoby dotkniętej przemocą oraz podjęte działania w ramach interwencji.

Niebieska Karta B – jest to pisemna informacja, którą przekazuje się podczas spisania Niebieskiej Karty A osobie doznającej przemocy. Druk zawiera pouczenie o tym, czym jest przemoc w rodzinie, kto może być ofiarą przemocy w rodzinie, jakie istnieją formy przemocy, a także, jakie są obowiązki policjanta w sytuacji stania się świadkiem przemocy

oraz obowiązki prokuratora.

Niebieska Karta C – druk wypełniają członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie lub grupa robocza powołana przez Zespół na posiedzeniu, na które zaproszono osobę doznającą przemocy w rodzinie. Jeżeli osoba doznająca przemocy w rodzinie nie zgłosiła się pomimo zaproszenia, kartę wypełnia się w innych okolicznościach podczas kontaktu z tą osobą.

Wypełniony druk zawiera dane osoby pokrzywdzonej i stosującej przemoc, opis sytuacji rodzinnej, zawodowej, ekonomicznej, mieszkaniowej, zdrowotnej, sytuację dzieci. Podejmowany jest indywidualny plan pomocy dla osoby pokrzywdzonej – działania jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia. Osoba pokrzywdzona może podjąć pewne zobowiązania w odniesieniu do sytuacji, w jakiej się znajduje. Podjęta zostaje decyzja o częstotliwości okresowej oceny sytuacji rodziny. Druk kończy się weryfikacją indywidualnego planu pomocy i podpisany jest przez przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego.

Niebieska Karta D – druk wypełniają członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie lub grupa robocza powołana przez Zespół na posiedzeniu, na które wezwano osobę stosującą przemoc w rodzinie. Jeżeli osoba stosująca przemoc w rodzinie nie zgłosiła się pomimo wezwania, kartę wypełnia się w innych okolicznościach podczas kontaktu z tą osobą. Wypełniony druk zawiera dane osoby stosującej przemoc, formy stosowanej przemocy, informacje o świadkach przemocy, dane na temat karalności tej osoby, czy jej ewentualnych uzależnień, informacje na temat leczenia odwykowego, problemów z prawem, a także historię jej zobowiązań. Zaznacza się działania względem osoby stosującej przemoc i częstotliwość okresowej oceny jej sytuacji. Następnie zespół lub grupa robocza analizują zgłoszoną sprawę i przygotowują plan pomocy rodzinie i go realizują. Procedura Niebieskiej Karty kończy się w momencie zrealizowania strategii i wyeliminowania problemu przemocy w rodzinie.

W ostatnich latach wzrasta liczba formularzy „Niebieska Karta” sporządzonych przez Policję dla mieszkańców powiatu wieluńskiego.

1.2 Diagnoza zjawiska przemocy na terenie gminy Wierzchlas.

Diagnoza zjawiska przemocy na terenie gminy Wierzchlas została przeprowadzona na podstawie danych gromadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Wierzchlesie.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Wierzchlesie został powołany w 2011 roku. Od tego czasu gromadzi dane statystyczne dotyczące ujawnionych przypadków stosowania przemocy w rodzinie w oparciu o prowadzoną procedurę Niebieskie Karty. Wypełnienie przez uprawnione do tego podmioty formularza Niebieska Karta część A inicjuje wszelkie działania na rzecz rodzin dotkniętych przemocą. W ciągu ostatnich pięciu lat liczba sporządzonych Niebieskich Kart utrzymuje się mniej więcej na tym samym poziomie, z niewielkimi tylko odchyleniami.

Dane za 2020 r.

W okresie 01.01.2020 r. do 31.12.2020 r. do przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego w Wierzchlesie wpłynęło 12 „Niebieskich Kart” dla 10 rodzin. Odbyło się 20 posiedzeń grup roboczych. W ramach spotkań przeprowadzono rozmowy z członkami rodzin, opracowywano plany działań wobec ofiar i sprawców przemocy, wypełniano „Niebieskie Karty C i D”.

Pomocą grup objęto 12 rodzin w których były 23 osoby, w tym 13 kobiet, 9 mężczyzn, oraz dziecko.

Skierowano 4 wnioski do GKRPA w Wierzchlesie w celu wszczęcia działań wobec osób, które nadużywają alkoholu i stosują przemoc wobec najbliższych.

Skierowano 5 pism do Prokuratury Rejonowej z prośbą o podjęcie stosownych działań. Ponadto w jednym przypadku poinformowano Sąd Rejonowy, Wydział Rodzinny i Nieletnich ponieważ zachodziło podejrzenie, że jest zagrożone dobro małoletniego.

Po analizie sytuacji w rodzinach zakończono prowadzenia 7 procedur „Niebieskie Karty”.

Ponadto prowadzono pracę socjalną na rzecz rodzin, mobilizowano do podejmowania działań i informowano o możliwościach skorzystania ze wsparcia.

Dane za 2021 r.

Do przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego w Wierzchlesie w 2021 r. wpłynęło 8 „N Kart” dla 7 rodzin, wszystkie zostały sporządzone przez Komendę Powiatową Policji

w Wieluniu.

W okresie od 01.01.2021 r. do 31.12.2021r. odbyło się 11 spotkań grup roboczych. W ramach spotkań przeprowadzano rozmowy z członkami rodzin, opracowywano plany działań wobec ofiar i sprawców przemocy, wypełniano Karty C i D.

Pomocą Grup objęto 9 rodzin w tym 3 rodziny dla których „N Karty” zostały sporządzone w latach poprzednich.

W rodzinach było 29 osób, w tym 9 kobiet, 10 mężczyzn oraz 10 dzieci.

Skierowano 3 wnioski do Prokuratury Rejonowej w Wieluniu celem podjęcia stosownych działań wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy wobec osób najbliższych. Ponadto 2 wnioski złożono do GKRPA w Wierzchlesie w celu podjęcia działań wobec osób u których istniał związek przyczynowy między nadużywaniem alkoholu a stosowaniem przemocy.

Pracownicy socjalni prowadzili pracę socjalną na rzecz rodzin ponadto, udzielali wsparcia psychologicznego i informowali o możliwości skorzystania z bezpłatnej pomocy. Prowadzony był monitoring sytuacji w rodzinach przez pracowników socjalnych i dzielnicowego.

W 2021r. roku zakończono prowadzenie 7 procedur „Niebieskie Karty” dla 6 rodzin.

Dane za 2022 r.

W 2022 r. w związku z wystąpieniem przemocy w rodzinie do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 16 „Niebieskich Kart”. W większości Karty zostały sporządzone bo aż 15 przez Komendę Powiatową Policji w Wieluniu, a 1 Kartę sporządził GOPS Wierzchlas.

„Niebieskie Karty” były sporządzone dla 14 rodzin w tym dla jednej rodziny z Ukrainy

W 2022 r. zakończono 18 „Niebieskich Kart” dla 13 rodzin z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie zgodnie z § 18.1, pkt. 1. Natomiast wobec 4 rodzin nie podejmowano działań z uwagi na brak zasadności do podejmowania działań zgodnie z § 18.1, pkt. 2.

Nadal monitorowana jest sytuacja w 3 rodzinach. Utworzonych było 9 grup roboczych w których brało udział 8 osób, odbyło się 25 spotkań grup roboczych.

W ramach spotkań przeprowadzano rozmowy, mobilizowano do działania w celu zaprzestania stosowania przemocy, opracowywano plany działań, wypełniano „Niebieskie Karty C i D”. Skierowano zawiadomienia wobec 8 osób do Prokuratury Rejonowej o

podejrzeniu stosowania przemocy wobec osób najbliższych.

Ponadto wobec 6 osób wystąpiono do GKRPA w Wierzchlesie o podjęcie stosownych działań z uwagi na długotrwałe spożywanie alkoholu. Wobec 2 rodzin powiadomiono Sąd Rejonowy, Wydział Rodzinny i Nieletnich w związku z zagrożeniem dobra małoletnich dzieci

2. Założenia programowe.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Program Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Wierzchlas na lata 2023-2028 jest dokumentem opracowanym na podstawie wytycznych Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Głównym założeniem jest kompleksowość i interdyscyplinarność działań ujętych w ramy sprawnie funkcjonującego systemu ukierunkowanego na wsparcie i ochronę osób doświadczających przemocy, edukację i pomoc w korygowaniu zachowań osób stosujących przemoc w rodzinie; edukację kadr instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz szeroko ujętą edukację społeczeństwa.

Podstawą działań systemowych są założenia, iż: przemoc w rodzinie jest przestępstwem ściganym z urzędu, najważniejsze jest bezpieczeństwo osoby dotkniętej przemocą i zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest zazwyczaj nieskuteczna, za przemoc zawsze odpowiedzialna jest osoba stosująca przemoc, zrozumiałe są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu i decyzjach osób dotkniętych przemocą, bowiem jest to jeden z objawów doznawanych urazów oraz konsekwencja bycia osobą dotkniętą przemocą w rodzinie. Przemoc w rodzinie należy rozpatrywać z wielu perspektyw w szczególności psychologicznej, prawnej, ekonomicznej, społecznej i moralnej. Z tego względu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wymaga wieloaspektowego podejścia, a przede wszystkim systemowego, z zaangażowaniem wszystkich podmiotów zajmujących się bezpośrednio czy też pośrednio tym problemem.

Pojedyncza instytucja nie jest sama w stanie skutecznie rozwiązywać problemu przemocy w rodzinie. Nieodzowna jest interdyscyplinarność pracy w tym zakresie poprzez ścisłą współpracę, łączenie działań, przepływ informacji, określenie wspólnego celu oraz przewidywanie efektów. Interdyscyplinarność jest podstawą skuteczności w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Aby skutecznie przeciwdziałać przemocy domowej niezbędna jest kompleksowość podejmowanych działań. Efektywność zapewni długofalowy system edukacji skierowany

zarówno do grup zawodowych udzielających wsparcia, podejmujących interwencje i mających kontakt z osobami dotkniętymi przemocą jak również edukacja społeczna, mająca na celu przede wszystkim odkłamanie mitów i stereotypów, a także zmianę obyczajów i postaw sprzyjających i usprawiedliwiających przemoc w rodzinie.

Wzrost świadomości społecznej przyczyni się do zapobiegania przemocy, umożliwi szybsze reagowanie a także spowoduje, że osoby stosujące przemoc będą odczuwać brak akceptacji dla swoich działań, co znacznie zwiększy skuteczność w jej zapobieganiu oraz łagodzeniu jej następstw.

3. Cele Programu.

3.1 Cel główny programu.

Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinach mieszkających na terenie gminy Wierzchlas oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.

3.2 Cele szczegółowe programu.

Cel główny programu będzie realizowany poprzez następujące cele szczegółowe:

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Wierzchlas

a) określenie w drodze uchwały trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania.

b) powołanie zarządzeniem Wójta Gminy Boniewo gminnego zespołu interdyscyplinarnego.

- współpracujący w ramach zespołu interdyscyplinarnego:

- pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wierzchlas;

- przedstawiciele oświaty,

- przedstawiciele policji,

- kuratorzy sądowi,

- przedstawiciele gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,

- przedstawiciele ochrony zdrowia,

- przedstawiciele organizacji pozarządowych

d) edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy szkolenia na temat przemoc

- prowadzenie kampanii zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie ograniczenia

- oglądania przemocy w telewizji, grach komputerowych;

- wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego promujące zachowania nieagresywne,

- organizowanie spotkań edukacyjnych dla mieszkańców np. w świetlicach wiejskich;

- dystrybucja plakatów, czasopism i innych informacji na temat przemocy;

- organizowanie konkursów, np. plastycznych wśród dzieci i młodzieży w zakresie zapobiegania przemocy;

2. Zwiększanie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

a) izolowanie sprawców od ofiar.

b) udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów edukacyjnych;

c) przeprowadzanie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu, stosującymi przemoc;

d) kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego we Włocławku o obowiązek podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu.

3. Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

a) udzielanie informacji i zapewnienie miejsc osobom dotkniętym przemocą w ośrodkach interwencji kryzysowej i w specjalistycznych ośrodkach wsparcia;

b) udzielanie informacji na temat pozyskania zaświadczenia lekarskiego;

c) udzielanie informacji na temat praw osób będących ofiarami przemocy,

d) podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę Niebieskiej Karty;

e) przekazywanie informacji o podejmowanych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego;

f) udzielanie pomocy psychologicznej dla rodzin, i osób , które są ofiarami przemocy;

g) wszelkie inne działania mogące przyczynić się do powstrzymania przemocy w rodzinie, a nie ujęte w niniejszym programie.

Analiza SWOT.

OBSZAR UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE		
	Czynniki pozytywne	Czynniki negatywne
	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Czynniki wewnętrzne	• Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wierzchlas na lata 2021 – 2030 uwzględniająca problem przemocy w rodzinie. • Funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.. • Prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych. • Prowadzenie poradnictwa oraz interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Programy korekcyjno-edukacyjne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.	• Brak grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie. • Brak grup typu AA, ALANON. • Brak organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie. • Brak specjalistów do pracy z rodziną. • Nikłe zainteresowanie programami korekcyjno-edukacyjnymi dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
Czynniki zewnętrzne	SZANSE	ZAGROŻENIA
	• Zmiany prawne umożliwiające skuteczne formy niesienia pomocy rodzinom. • Większa dostępność wsparcia psychospołecznego i prawnego • Wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemu uzależnienia i współuzależnienia oraz rosnąca liczba osób uzależnionych i współuzależnionych objętych leczeniem odwykowym. • Wzrost liczby profesjonalnej kadry pracującej z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi oraz dotkniętymi przemocą w rodzinie. • Zmiana postaw społecznych, wzrost świadomości o problemie przemocy domowej. • Skuteczne programy leczenia uzależnień. • Skuteczne programy pracy ze sprawcą przemocy. • Współpraca z sektorem pozarządowym.	• Niska skuteczność programów terapeutycznych kierowanych do osób uzależnionych. • Wzrost agresywnych zachowań u dzieci i młodzieży, brak pozytywnych wzorców w rodzinie. • Znieczulica społeczna, istniejące w społeczeństwie przekonania i stereotypy dot. przemocy, przyzwolenie społeczne na stosowanie przemocy w rodzinie. • Brak konsekwentnych działań w stosunku do sprawców przemocy domowej, poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc. • Bezrobocie. • Rozpad rodzin. • Utrata zdrowia psychicznego. • Osamotnienie rodzin zagrożonych przemocą i brak umiejętności pozyskiwania wsparcia. • Ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy, niechęć do współpracy. • Niska skuteczność rozwiązań prawnych chroniących ofiary, wydłużony tryb postępowania karnego o znęcanie się nad rodziną, niskie kary w stosunku do rangi popełnionych czynów, nadużywanie zawieszania kar

4. Miejsce realizacji programu.

Obszar Gminy Wierzchlas.

5. Realizatorzy Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Realizatorami Programu są następujące podmioty:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzchlesie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Policja,
- Sąd Rejonowy w Wieluniu,
- Prokuratura Rejonowa w Wieluniu,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieluniu,
- placówki oświatowo – wychowawcze gminne i powiatowe,
- placówki ochrony zdrowia działające na terenie gminy,
- organizacje pozarządowe oraz instytucje kościelne na podstawie przepisów ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, inne instytucje i organizacje prowadzące działalność w obszarze interwencji Programu

6. Monitorowanie oraz sprawozdawczość .

Monitorowanie realizacji programu będzie odbywać się w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji programu podmioty składają do dnia 31 stycznia każdego roku do Zespołu Interdyscyplinarnego.

7. Finansowanie programu .

Źródłem finansowania wymienionych zadań są środki budżetu gminy przewidziane w planie finansowym Gminy, przy czym środki na obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego przewidywane są w planie Ośrodka Pomocy Społecznej w Wierzchlesie.

8 . Postanowienia końcowe .

Realizację zadań wynikających z Programu koordynuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego we współpracy z kierownikiem Ośrodka Pomocy Społecznej

w Wierzchlesie oraz Pełnomocnikiem do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Wierzchlas.

Realizacja programu jest działaniem długofalowym, wymagającym stałego monitorowania i zaangażowania wszystkich realizatorów, ma także wieloletnią perspektywę i powinna przyczynić się do poprawy stanu bezpieczeństwa życia codziennego mieszkańców. Bieżący nadzór nad realizacją Programu sprawuje Wójt Gminy Wierzchlas oraz podejmuje niezbędne działania zmierzające do osiągnięcia celów wyznaczonych w Programie